

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

(Tot) despre marcatorii discursivi: perspective contrastive cu limba portugheză

Numărul 4/2023

Studia Universitatis Babeș-Bolyai Philologia

studia.philologia@lett.ubbcluj.ro

Coordonatori

Isabel Margarida Duarte, Faculdade de Letras, Universidade do Porto

iduarte@letras.up.pt

Rogélio Ponce de León Romeo, Faculdade de Letras, Universidade do Porto

rromeo@letras.up.pt

În ultimele decenii, marcatorii discursivi (MD) au făcut obiectul multor lucrări de cercetare, fiind frecvent reevaluați, atât în diacronie, cât și în sincronie, sau chiar într-o articulare a celor două planuri. Pe de o parte, aceste cercetări își propun să identifice mai riguros ce sunt aceste elemente fundamentale pentru comunicarea lingvistică, care sunt caracteristicile lor definitorii; pe de altă parte, cercetările se concentrează asupra originii MD și o explică prin prisma noțiunii de gramaticalizare, dar rafinând-o și chestionând-o. Sunt și specialiști care încearcă să înțeleagă încadrările prototipice ale MD în unități mai mari, precum și valorile acestora (Pons Bordería & Loureda 2018). Altă direcție de cercetare confruntă, în cadrul lingvisticii contrastive, MD din diferite limbi, în încercarea de a identifica evoluții comune și puncte de diferențiere, atât formal, cât și semantic. Manifestări ale acestei direcții sunt congresele despre marcatori discursivi în limbile romanice (Madrid, 2010; Buenos Aires, 2011; Campinas, 2012; Heidelberg, 2015; Louvain-la-Neuve, 2017, Bergamo, 2019, Craiova 2022), volumele colective ce reunesc comunicările prezentate (de exemplu, Loureda, Rudka & Parodi 2020).

Studiile despre MD își propun să umple o lacună în cercetarea acestor elemente lingvistice, frecvent considerate periferice sau inutile, străine de structura limbilor. Însă după cum afirmă Heine, Kaltenböck, Kuteva e Long (2021, p. 1): “DMs play an important role in linguistic communication, especially but not only in spoken language use, belonging to the most frequently used linguistic expressions in many languages”. Tocmai din acest motiv merită să constituie un obiect de studiu, având în vedere multe dintre utilizările, sensurile, relațiile cu contextele socioculturale, comportamentul în situații de contact lingvistic, precum și originea, topica etc., nu par a fi îndeajuns studiate.

În cazul concret al limbii portugheze, în perspectiva contrastivă menționată mai sus, MD au fost încă insuficient descriși, fie din perspectiva confruntării cu MD din alte limbi, fie, mai ales, prin prisma comparației portughezei europene cu alte varietăți ale limbii (mai ales portugheza europeană cu portugheza braziliană). Spre deosebire de studiile dedicate altor limbi, bibliografia pentru portugheză e în continuare extrem de redusă, deși există inițiative notabile din partea unor colective de cercetători din Portugalia, care s-au dedicat acestei direcții de cercetare, precum CELGA-ILTEC (Centro de Estudos de Linguística Geral e Aplicada da Universidade de Coimbra), unde au avut loc întâlniri regulate despre *Marcatori discursivi și/in traducere*, care au rezultat în publicații ulterioare (de pildă, Lourero, Carapinha & Plag 2019). Menționăm și eforturile noastre, în cadrul Centrului de

Lingvistică de la Universitatea din Porto, de a organiza întâlnirea *Jornadas sobre Marcadores Discursivos* și conferința internațională *Colóquio Internacional Marcadores Discursivos: o Português como Referência Contrastiva*, în urma căreia a fost publicat un volum colectiv (Duarte & Ponce de León 2020).

În acest număr tematic, motivați mai ales de numărul redus de studii deja menționat, am dori să reunim articole care se concentrează asupra MD din limba portugheză, lucrări care să propună abordări contrastive între diferitele varietăți ale limbii portugheze sau între portugheză și alte limbi. Aceste studii contrastive, pe lângă evidențierea unor similitudini, origini și evoluții comune sau paralele, ce clarifică adesea descrierea particulară în fiecare dintre limbile analizate, pot rezulta într-o mai bună înțelegere a corespondențelor între MD, utile în traducere sau în predarea limbilor străine.

Limbile lucrărilor pot fi: **portugheza, franceza, spaniola, italiana și engleza**. Articolele trebuie să fie însoțite de rezumate de maximum 250 de cuvinte în limba engleză și de cinci cuvinte-cheie, precum și de o prezentare biobibliografică. Instrucțiunile pentru autori cu privire la formatare și foile de stil sunt disponibile pe site-ul revistei:

http://studia.ubbcluj.ro/serii/philologia/index_en.html

Bibliografie selectivă

- Duarte, I., & Ponce de León, R. (eds.) (2020). *Marcadores discursivos. O português como referência contrastiva*. Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien: Peter Lang.
- Fedriani, Chiara & Sansó, Andrea (eds.). (2017). *Pragmatic Markers, Discourse Markers and Modal Particles - New perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins
- Heine, B. Kaltenböck, G. Kuteva T. & Long, H. (eds.) (2021). *The rise of discourse markers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Loureda, Ó., Rudka, M., & Parodi, G. (eds.) (2020). *Marcadores del discurso y lingüística contrastiva en las lenguas románicas*. Madrid, Frankfurt: Iberoamericana, Vervuert.
- Loureiro, A. P., Carapinha, C. & Plag, C. (eds.). (2019). *Marcadores discursivos e(m) Tradução 2*. Coimbra: Imprensa da Universidade de Coimbra.
- Pons Bordería, S & Loureda, Ó (eds.) (2018), *Beyond Grammaticalization and Discourse Markers*. Leiden & Boston: Brill.
- Sansò, A. (2020). *I segnali discorsivi*. Roma: Carocci Editore.

Calendar:

- 1 mai 2023 – trimiterea propunerii de articol (rezumat de 200 de cuvinte, 5 cuvinte cheie, 5 referințe bibliografice)
- 15 mai 2023 – informare privind acceptarea lucrării
- 1 august 2023 – trimiterea lucrării complete
- 15 decembrie 2023 – publicarea numărului cu tematică specială

Vă rugăm să trimiteți rezumatele și lucrările la următoarele adrese:

studia.philologia@lett.ubbcluj.ro

iduarte@letras.up.pt

rromeo@letras.up.pt